

ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ ΔΙΚΑΙΟΥ

Δ' εξάμηνο ενδεικτικού προγράμματος

Επ. καθηγήτρια. Ελένη Ρεθυμιωτάκη

ΥΛΗ & ΠΑΡΑΔΟΣΕΙΣ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑΣ ΔΙΚΑΙΟΥ

➤ **Το δίκαιο ως κοινωνικό φαινόμενο**

1. Τι είναι δίκαιο; Το κριτήριο δικαιοσύνης
2. Η συστημική προσέγγιση του νομικού φαινομένου
3. Το σύγχρονο δίκαιο ως ιστορικό φαινόμενο

➤ **Οι καταβολές, η εμφάνιση & η ανάπτυξη της ΚΔ**

4. Η κοινωνιολογική ανάλυση του δικαίου από τους πρώτους κοινωνιολόγους
5. Η σχέση δικαίου & κοινωνίας υπό το πρίσμα της νομικής επιστήμης
6. Η ΚΔ ως αυτόνομος επιστημονικός κλάδος: η εμφάνιση, η ανάπτυξη και τα σύγχρονα θέματα

➤ **Οι θεωρητικές υποθέσεις**

7. Η υπόθεση του νομικού πλουραλισμού
8. Η υπόθεση του κοινωνικού προσδιορισμού του δικαίου
9. Η υπόθεση της εξέλιξης του δικαίου: φαινόμενα κρίσης, εξελικτικά μοντέλα και κριτική

➤ **Τα θεωρητικά προβλήματα & τα ερευνητικά πεδία**

10. Δίκαιο & κοινωνική μεταβολή
11. Σύγχρονα ζητήματα για την παραγωγή & την εφαρμογή του δικαίου

(Αποτελεσματικότητα & ανενέργεια, ευρωπαϊκή ενοποίηση κ.λ.π.)

➤ **Η εμπειρική έρευνα**

12. Μέθοδοι άμεσης έρευνας
13. Μέθοδοι έμμεσης έρευνας

Βιβλιογραφία

1. Παπαχρίστου, Θ.-Κ., *Κοινωνιολογία του δικαίου*, Αθήνα-Κομοτηνή, 1999.
2. Ιντζεσίλογλου, Ν., *Κοινωνιολογία του δικαίου*, Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2012.

ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑΣ ΔΙΚΑΙΟΥ 2016

- Η διδασκαλία του μαθήματος περιλαμβάνει τις παραδόσεις και το σεμινάριο. Κάθε Τρίτη, ώρα 13.00 – 15.00, το μάθημα θα έχει θεωρητικό χαρακτήρα. Κάθε Παρασκευή, ώρα 13.00 – 15.00, διεξάγεται το σεμινάριο, όπου θα παρουσιαστούν αρχικά εισηγήσεις για ειδικότερα θεωρητικά και μεθοδολογικά ζητήματα και στη συνέχεια οι εργασίες όσων φοιτητών το επιλέξουν.
- Η εκπόνηση εργασίας και η προφορική παρουσίαση της είναι **απολύτως προαιρετική** και δεν έχει ούτε απαλλακτικό χαρακτήρα, ούτε επίδραση στο βαθμό. Εξασφαλίζει την ευχέρεια προφορικής εξέτασης, καθώς και τη λήψη συστατικής επιστολής.
- Η έκταση της εργασιών θα είναι 10-15 σελίδες. Η διάρκεια των εισηγήσεων θα είναι 15´ λεπτά και θα περιορίζονται στην θέση των ζητημάτων προς συζήτηση. *Οι εργασίες πρέπει να παραδοθούν από τους φοιτητές το αργότερο μέχρι και την **Τρίτη 9 Μαΐου**.*
- Το κεντρικό θέμα του σεμιναρίου φέτος θα είναι «**Η συντροφικότητα και το σύμφωνο συμβίωσης υπό την οπτική της Κοινωνιολογίας του δικαίου**» και περιλαμβάνει τα εξής θέματα:
 1. Ο μετασχηματισμός του θεσμού της οικογένειας: οι οικονομικοί, πολιτικοί και πολιτισμικοί λόγοι
 2. Ο νέος ρόλος του οικογενειακού νομοθέτη: προς ένα συμβατικό ή ένα πλουραλιστικό μοντέλο οικογενειακού δικαίου;
 3. Η επίδραση των κοινωνικών κινημάτων στον εκδημοκρατισμό του οικογενειακού δικαίου
 4. Ο ρόλος της νομολογίας του Ευρωπαϊκού δικαστηρίου για τα ανθρώπινα δικαιώματα στην αναγνώριση
 5. Η συγκατοίκηση και το σύμφωνο συμβίωσης των ετερόφυλων ζευγαριών
 6. Το σύμφωνο συμβίωσης ομόφυλων ζευγαριών
 7. Σύγκριση μεταξύ γάμου και συμφώνου συμβίωσης: κοινωνικές πρακτικές και νομοθετικές προβλέψεις

ΒΑΣΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Barlow, A., Regulation of Cohabitation, Changing Family Policies and Social Attitudes: A Discussion of Britain Within Europe, *Law & Policy*, vol 26, No 1, 2004, σ. 57-84.
2. Castells, M., *The information age: economy, society and culture, The Power of Identity*, vol. II, Malden/Oxford/Victoria, Blackwell Publishing, 2003, (ιδίως The End of Patriarchalism: Social Movements, Family, and Sexuality in the Information age, p. 192-302.)
3. Beck, U./ Beck-Gernsheim, E., *The normal chaos of love*, Polity Press, Cambridge, 1995.
4. Scott J. / Treas J. / Richards M. (eds), *Blackwell Companion to Sociology of Families*, Oxford, Blackwell, 2004.
5. Fassin, E., Ομοφυλόφιλα ζευγάρια και ομογονεϊκές οικογένειες, σε: M. Maruani (επιμ), *Γυναίκες, Φύλο, Κοινωνία, Αθήνα, Μεταίχμιο*, 2006, σ. 241-251.
6. Giddens, A., *Η μεταμόρφωση της οικειότητας*, Αθήνα, Πολύτροπον, 2005.
7. Goody, J., *The European family: an historical-anthropological essay*, Oxford, Blackwell, 2000.
8. Marcuse, H., *Εξουσία και οικογένεια*, Αθήνα, Κάλβος, 1976.
9. Κατάκη, Χ., *Οι τρεις ταυτότητες της ελληνικής οικογένειας*, Αθήνα, Ελληνικά Γράμματα, 1998.
10. Μαράτου-Αλιμπράντη, Λ., *Η οικογένεια στην Αθήνα: οικογενειακά πρότυπα και συζυγικές πρακτικές*, Αθήνα, ΕΚΚΕ, 1995.
11. Μαράτου-Αλιμπράντη, Λ., *Οικογένειες και κράτος πρόνοιας στην Ευρώπη: τάσεις και προσκλήσεις στον 21^ο αιώνα*, Αθήνα, Gutenberg, 2002.
12. Μουσουρού, Ρ./Στρατηγάκη, Μ., *Ζητήματα οικογενειακής πολιτικής: θεωρητικές και εμπειρικές διερευνήσεις*, Αθήνα, Gutenberg, 2004.
13. Ρήγα, Α.-Β.(επιμ.), *Η οικογένεια στην Ελλάδα σήμερα: θεωρητικές προσεγγίσεις και ερευνητικά δεδομένα*, Αθήνα, Ελληνικά Γράμματα, 2008.
14. Συμεωνίδου, Χ., Σύσταση και διάλυση των οικογενειακών σχέσεων στην Ελλάδα, Δ.Ζιώμας/ Χ.Κάππη/ Ο.Παπαηλιού, Γ.Παπαπέτρου/ Ε.Φαγαδάκη (επιμ.), *Το κοινωνικό πορτραίτο της Ελλάδας (2003-2004)*, Αθήνα, ΕΚΚΕ, 2005, σ.59-66.
15. Théry, I., Η δυναμική της ισότητας φύλου και οι μετασχηματισμοί της συγγένειας, σε: M. Maruani (επιμ), *Γυναίκες, Φύλο, Κοινωνία, Αθήνα, Μεταίχμιο*, 2006, σ. 209-219.
16. Τσαούση, Α., Οικονομικές και κοινωνικές ανισότητες μετά το διαζύγιο: οι αθέλητες συνέπειες της αλλαγής του θεσμικού πλαισίου, σε: Κονιόρδος, Σ./ Μαράτου-Αλιμπράντη/ Παναγιωτοπούλου, Ρ., Αντ.Ν.Σάκκουλας, Αθήνα-Κομοτηνή, 2006, σ. 449-488.
17. Ρεθυμιωτάκη, Ε., Ομόφυλα ζευγάρια και Ιατρικά Υποβοηθούμενη Αναπαραγωγή: σεξουαλική ελευθερία, οικογενειακή ζωή και γονεϊκή σχέση, σε: *Υποβοηθούμενη Αναπαραγωγή & εναλλακτικά οικογενειακά σχήματα*, : Εφ. Κουνουγέρη-Μανωλεδάκη./_Γ. Γεωργόπουλος/Αν. Καλαϊτζή/ Β._Καντσά Βενετία/ Κ._Κηπουρίδου/ Ν._Κουμουτζής/ Μ._Μηλαπίδου/ Ελ. Ρεθυμιωτάκη/ Χρ. _Σαχινίδου/ Αντ. _Τσαλίδης/ Ασπ.Χαλκίδου, Δημοσιεύματα Ιατρικού Δικαίου και Βιοηθικής - τ. 18, Αθήνα- Θεσσαλονίκη, Εκδ. Σάκκουλα, 2014, σ. 147-180.
18. Ρεθυμιωτάκη, Ε., Η αναπαραγωγική τεχνολογία και η οικογένεια ομοφύλων: ο ρόλος του οικογενειακού δικαίου, σε: Μ.Καϊάφα/ Εφ. Κουνουγέρη-Μανωλεδάκη/Ε.Συμεωνίδου-Καστανίδου, Δημοσιεύματα Ιατρικού Δικαίου και Βιοηθικής 201, Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2015, σ. 319-341.
19. Ρεθυμιωτάκη, Ε., Οικογένεια και δίκαιο στην Ελλάδα του 21^{ου} αιώνα: Τάσεις εξατομίκευσης και συμβατικοποίησης, Πρακτικά Γ' Τακτικού Συνεδρίου της Ελληνικής Κοινωνιολογικής Εταιρίας, *Ελληνική κοινωνία 1975-2010, ανακατατάξεις, προκλήσεις*, Αθήνα, 3-5 Νοεμβρίου 2011.
20. Παπαχρίστου, Θ., Πρόλογος, σε: Κουνουγέρη-Μανωλεδάκη, Εφ./ Παπαχρίστου, Θ. (και άλλοι), *Το οικογενειακό δίκαιο στον 21^ο αιώνα από τις συγκυριακές στις δομικές αλλαγές*, Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2012, σ. 9-11.

